

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда

„ ” _____ 2018 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування з

_____ основи туризмознавства _____
(назва конкурсного предмета)

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

_____ 242 «Туризм» ОС магістр _____

(шифр, спеціальність)

на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання у 2018 році

Розглянуто та схвалено

на засіданні Приймальної комісії

ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”

Протокол № _ від „ ” _____ 2018 р.

Івано-Франківськ — 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з “основи туризмознавства” є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю 242 «туризм» ОС магістр при прийомі на навчання на основі ступеня бакалавра до ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” у 2018 році.

Програма містить основні питання з туризмознавства та переліку рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

Голова комісії

_____

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Програмові вимоги з дисципліни «Рекреаційно-туристичного картографування»

1. Історія зародження і розвитку туристичної картографії та топографії в Україні.
2. Поняття про картографію як стародавню науку.
3. Найважливіші особливості картографії.
4. Картографічне забезпечення туризму в Галичині в міжвоєнний період.
5. Етапи розвитку картографії: давній період розвитку, середні віки, новий час, "радянська картографія", сучасний період.
6. Картографії як науки в ХІХ ст.
7. Виникнення спеціальної картографічної дисципліни – туристично-рекреаційне картографування.
8. Значення для туриста знань з топографії та орієнтування на місцевості.
9. Практична потреба мандрівників у інформації - країнознавчого характеру та картографічному супроводженні подорожей.
10. Створення перших туристичних путівників і карт.
11. Роль Василя Григоровича – Барського та Афанасія Кальнофогійського у розвитку туристичної картографії.
12. Стан картографії туризму в незалежній Україні.
13. Створення української картографічної служби – "Укргеодезкартографія".
14. Нові типи картографічних туристичних творів.
15. Цифрові туристичні карти для геоінформаційних систем.
16. Туристичні картографічні матеріали
17. Основні відомості про карту, план, масштаб, умовні топографічні знаки, рельєф і способи його зображення; зображення гідромережі на картах різного масштабу і схемах.
18. Класифікація географічних карт: за масштабом, за охопленням території, за змістом, за призначенням.
19. Основні туристичні картографічні матеріали, географічні карти, плани лісокористування і землекористування, туристичні схеми і карти, атласи автодоріг, спортивні карти, навігаційні карти і посібники, гіпсометричні карти, додаткові картографічні і описові матеріали (схеми, туристичні рік, маршрутні смужки автотуристів, фотографії характерних деталей ландшафту тощо).
20. Туристично – краєзнавчі плани, карти і схеми, їхні особливості.
21. Мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти.
22. Класифікація туристичних карт: оглядові карти, плани визначних центрів і об'єктів туризму, маршрутні картосхеми.
23. Способи зображення туристично – краєзнавчих об'єктів на туристичних картах, планах, картосхемах.
24. Вивчення району мандрівки за картою.
25. Місцевість і її топографічні елементи.
26. Різноманітність місцевостей. Способи вивчення місцевості. Зображення місцевості на планах і картах.
27. Читання карти і робота з нею: орієнтування, вимірювання відстаней, визначення свого місцезнаходження.
28. Підготовка картографічного матеріалу до мандрівки, його уточнення, копіювання, збільшення.
29. Складання схем маршруту. Викреслення маршрутної стрічки.
30. Орієнтування туристів на маршруті.
31. Значення топографічної підготовки туристів і вміння орієнтуватися в поході.
32. Компас. Азимут. Рух за заданим напрямком.
33. Орієнтування на місцевості по компасу, по карті, місцевим предметам, небесним світилам.
34. Організація і порядок руху по азимуту на відкритій місцевості і в лісі, обхід перешкод. Маршрутна окомірна зйомка.
35. Окомірна зйомка перешкод і складання схем їх проходження.
36. Особливості орієнтування в різних видах туризму.

37. Тактика і техніка руху груп з гірського туризму. Особливості режиму, темпу, порядку руху. Схеми руху. Орієнтування в передгірських і гірських місцевостях.
38. Лижний туризм. Шлях руху і особливості орієнтування взимку під час туристичної лижної мандрівки.
39. Особливості підготовки водних мандрівок. Лінія руху. Порядок руху і орієнтування. Туристичний сплав на плотах. Організація безпеки.
40. Класифікація руху за туристично-спортивною складністю в Україні: ріки низовин, ріки височин, ріки Карпатського регіону.
41. Нитки найбільш популярних категорійних водних маршрутів України.
42. Орієнтування за атласами автодоріг, маршрутними стрічками автотуристів.
43. Категорії складності авто- та мотопоходів.
44. Орієнтування в карстових порожнинах. Категорійні спелеологічні маршрути.
45. Спортивне орієнтування як засіб технічної підготовки туристів.
46. Спортивне орієнтування – різновид спортивного туризму, самостійний вид спорту. Спортивна карта: великомасштабна топографічна карта (у масштабі 1:20000; 1:15000). Спеціальні умовні знаки для карт із спортивного орієнтування.
47. Короткий нарис історії спортивного орієнтування.
48. Види змагань із спортивного орієнтування: індивідуальні й естафетні (кросовий біг з орієнтуванням), орієнтування під час лижної гонки на маркірованій трасі, зимове орієнтування.
49. Технічна підготовка орієнтувальника: постійне читання карти, спостереження за місцевістю, контроль відстані, напрямку, висоти місцевості.
50. Тактична підготовка орієнтувальників (вибір шляху і вибір темпу руху).
51. Зв'язки техніки і тактики в спортивному орієнтуванні.
52. Відмінності у виконанні орієнтування завдань на маршрутах туристичних походів і в спортсменів-орієнтувальників.
53. Аналіз помилок допущених на змаганнях з орієнтування і в туристичних походах.
54. Картографічна генералізація і умовні знаки.
55. Поняття про картографічну генералізацію і умовні знаки.
56. Зміст топографічної карти. Місцеві предмети.
57. Умовні топографічні знаки: масштабні (контурні), позамасштабні та пояснювальні.
58. Зміст топографічної карти: фізико-географічні елементи (рельєф, ..., рослинність, соціально-економічні елементи (промислові, с/г та соціально-культурні об'єкти), шляхи сполучення, карти границі та межі, геодезичні пункти).
59. Соціальні умовні знаки туристичних карт, картосхем, планів.
60. Науково-довідкові туристичні карти.
61. Поняття про оціночні карти.
62. Поняття про туристичний шлях, туристичну трасу, туристичний маршрут, паспорт туристичного шляху, туристичні знаки, реєстр туристичних шляхів, закування туристичних шляхів, знакувальники.
63. Класифікація та опис туристичних знаків.
64. Правила встановлення туристичних знаків на маршрутах.
65. Туристичні знаки: підтверджувальні, індивідуально-вказівні, попереджувальні; об'єднання знаків.
66. Інструкція зі закування туристичних шляхів (загальні положення).
67. Категорії туристичних шляхів: міжнародні, національні, регіональні та місцеві.
68. Знакування маршрутів оздоровчого туризму ("малого туризму" тощо).
69. Маркування агро осель і лісових туристичних об'єктів, рекреаційних пунктів тощо.
70. Потреба впровадження єдиної уніфікованої системи знакування в Карпатському регіоні.
71. Нитки закування туристичних шляхів: пішохідних, велосипедних (національні і регіональні). Міжнародні туристичні шляхи в Карпатському регіоні.
72. Сучасний стан картографування території України.
73. Картографування регіонів України для потреб туризму
74. Регіональне системне картографування для потреб туризму
75. Наукові та організаційні засади національного картографування

76. Туристично-рекреаційне картографічне районування України
77. Принципи рекреаційно-туристичного картографування
78. Види туризму, маркування маршрутів, туристична інфраструктура тощо в умовних позначеннях
79. Специфіка картографування різних видів туризму і рекреації в Україні
80. Створення туристичних карт у програмі Cogel DRAW
81. Створення туристичних карт у програмі MapInfo
82. Редагування карт у Google Map
83. Створення карт у Google Map Maker;
84. Створення Qag-коду.

Рекомендована література

1. Берлянт А.М. Геоинформационное картографирование / А.М.Берлянт – М.: Астрей, 1997. – 64 с.
2. Воронов А. Справочник туриста по топографии / А.Воронов – Краснодар: Краснодар. Кн. изд-во, 1973 – 107 с.
3. Вяткин Л. Туризм и спортивное ориентирование / Л. Вяткин– М.: Академия, 2001. – 54 с.
4. Ганопольский В. Уроки туризма. Посібник для вчителів / В. Ганопольский – К.: Видавниче підприємство "Перше вересня", 1999. – 87 с.
5. Дрогушевська І.Л. Туристичні картографічні твори / І.Л.Дрогушевська, О.І.Коляда, Г.М.Кучеренко //Вісник геодезії і картографії., 2004. – № 2. – С. 32–36.
6. Остапчук В.В. Туристська робота. Навчальний посібник. / В.В.Остапчук – Ніжин, 2002. – 230 с
7. Прасул Ю.І. Системне туристичне картографування регіонів України: наукові засади, цілі, перспективи / Ю.І.Прасул // Український географічний журнал, 2002.– № 4. – С. 68–73.
8. Северинов В. Картографія туризму: 500 років на службі мандрівників./ В.Северинов // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – № 34. – С. 7-8.
9. Филиппович Л.С. Картографическое моделирование при изучении территориальных рекреационных систем: Автореф. дис. канд. геогр. наук: 11.00.02 / ИГ АН СССР. – М., 1980. – 25 с.

Програмові вимоги з дисципліни з «Організації екскурсійної діяльності»

1. Зародження екскурсійної справи.
2. Становлення екскурсійної справи.
3. Екскурсії в післявоєнний період.
4. Туристсько-екскурсійні організації в Україні.
5. Перше бюро подорожей та екскурсій в Україні
6. Основні визначення поняття «екскурсія».
7. Екскурсія як навчально-виховний процес.
8. Екскурсія як літературний твір.
9. Суттєві ознаки екскурсії.
10. Функції екскурсії.
11. Суть екскурсії як виду діяльності.
12. Організація діяльності з надання екскурсійних послуг у підприємствах сфери рекреації та туризму
13. Сутність визначення і завдання екскурсії
14. Науково-прикладні функції і ознаки екскурсії
15. Класифікація та структура екскурсій
16. Принципи проектування послуги «екскурсія»
17. Основні етапи підготовки екскурсії
18. Класифікація методичних прийомів

19. Екскурсія як форма прямого спілкування.
20. Екскурсійний метод як основа екскурсійного процесу.
21. Поняття класифікації. Сучасна класифікація екскурсій.
22. Екскурсія як форма прямого спілкування.
23. Екскурсійний метод як основа екскурсійного процесу.
24. Поняття класифікації. Сучасна класифікація екскурсій.
25. Види екскурсій.
  - а. за змістом
  - б. за складом і кількістю учасників
  - в. за місцем проведення
  - г. за способом пересування
  - д. за тривалістю
  - е. за формою проведення
26. Екскурсія як форма учбової роботи.
27. Поняття «об'єкт екскурсії». Основні групи об'єктів.
28. Класифікація екскурсійних об'єктів.
29. Критерії оцінки та вибору екскурсійних об'єктів.
30. Поняття «маршрут екскурсії». Вимоги до складання маршруту екскурсії.
31. Принципи побудови екскурсійного маршруту.
32. Розробка маршруту
33. Технологія підготовки нової екскурсії.
34. Характеристика основних груп об'єктів.
35. Види пам'ятників.
36. Критерії оцінки і вибору об'єктів.
37. Картки екскурсійного об'єкта.
38. Розробка екскурсії.
39. Складання маршруту екскурсії. Об'їзд (обхід) маршруту.
40. Підготовка контрольного тексту екскурсії.
41. Визначення методичних прийомів проведення екскурсії та техніки ведення екскурсії.
42. Заключна стадія в розробці екскурсії.
43. Комплектування «портфелю екскурсовода».
44. Підготовка індивідуальних текстів екскурсії
45. Показ в екскурсії.
46. Особливості показу на екскурсії.
47. Показ як реалізація принципу наочності.
48. Показ в автобусній екскурсії.
49. Методичні прийоми показу
50. Розповідь в екскурсії.
51. Особливості розповіді на екскурсії.
52. Методичні прийоми розповіді.
53. Особливі методичні прийоми.
54. Знайомство екскурсовода з групою.
55. Вихід екскурсантів з автобуса (тролейбуса, трамвая).
56. Розстановка групи біля об'єкту.
57. Пересування екскурсантів
58. Повернення екскурсантів в автобус.
59. Місце екскурсовода.
60. Дотримання часу в екскурсії.
61. Техніка проведення розповіді під час руху автобуса.
62. Відповіді на питання екскурсантів.
63. Паузи в екскурсії.
64. Техніка використання «портфеля екскурсовода».
65. Кризи уваги та їх подолання.
66. Види групування екскурсантів.

67. Особливості проведення екскурсій для різноманітних груп населення.
68. Особливості організації міських оглядових екскурсій.
69. Особливості організації природознавчих екскурсій.
70. Особливості організації екскурсій на релігійну тематику.
71. Професія «екскурсовод». Вимоги до екскурсовода.
72. Посадові обов'язки екскурсовода.
73. Зовнішній вигляд, жести та міміка екскурсовода.
74. Класифікація екскурсій.
75. Національна система туристко-екскурсійних маршрутів «Намісто Славутича».
76. Концептуальні положення екскурсійної діяльності в рамках екологічного туризму.
77. Основні вимоги до змісту екскурсії.
78. Формування екскурсійної тематики.
79. Елементи педагогіки в екскурсійній роботі.
80. Використання елементів в екскурсійній роботі.
81. Основні поняття екскурсійної методики.
82. Технологічний процес створення нової екскурсії.
83. Проектування екскурсійних послуг.
84. Методики екскурсійного показу.
85. Методичні прийоми розповіді.
86. Техніка ведення екскурсії.
87. Робота над технологічною картою.
88. Зміст «портфеля екскурсовода».
89. Процес створення багатопланової екскурсії.
90. Процес створення тематичної екскурсії.
91. Методика запам'ятовування текстів екскурсії.
92. Використання художньої літератури та цитат в індивідуальному тексті.
93. Сутність диференційованого підходу.
94. Види угруповань екскурсантів.
95. Методичні прийоми розповіді.
96. Системний підхід до екскурсійного обслуговування різних верств місцевого населення.
97. Комплексні програми екскурсійного обслуговування школярів.
98. Етапи становлення професії, вимоги до екскурсовода.
99. Особистість екскурсовода.
100. Мова екскурсовода.
101. Виразні засоби в мові екскурсовода.
102. Невербальні засоби мовлення.
103. Вміння та навички екскурсовода.
104. Зовнішній вигляд і манери екскурсовода.
105. Професійна майстерність екскурсовода.
106. Оцінка якості екскурсії.
107. Прослуховування екскурсії як вид контролю за якістю проведення екскурсії.
108. Основні критерії оцінки екскурсії.
109. Рецензування методичної документації.
110. Методика розбору екскурсії.
111. Як здійснюється проектування послуги екскурсія?
112. Які визначення передбачає проектування послуги екскурсія?
113. Дайте характеристику технологічних документів які є результатом проектування послуги екскурсія .
114. Зміст і складові частини техніки проведення екскурсії. Застосування вмінь і навиків.
115. Використання екскурсоводом методичних прийомів розповіді і показу.
116. Засвоєння практичних навиків використання «портфеля екскурсовода» під час проведення екскурсії.
117. Складові підготовки контрольного пакету екскурсії.
118. Етапи підготовки нової екскурсії.

119. Проектування послуги екскурсія.
120. Які визначення передбачає проектування послуги екскурсія. Дайте їх характеристику.
121. Дайте характеристику технологічних документів які є результатом проектування послуги екскурсія.
122. Показ – його зміст і особливості використання методичних прийомів показу.
123. Використання різних форм і методичних прийомів розповіді.
124. Вимоги до складання індивідуального тексту: наукові засади, методологія.
125. Вивчення літератури, джерел інформації та об'єктів.
126. Роль показу в екскурсії
127. Методичні прийоми показу
128. Методичні прийоми розповіді в екскурсії та її завдання
129. Організаційні вимоги. Техніка проведення екскурсії
130. Поняття «якість екскурсії»
131. Основні критерії оцінки екскурсії
132. Складові професійної майстерності екскурсовода
133. Мовлення екскурсовода
134. Загальні положення щодо здійснення туристичного супроводу
135. Основні поняття музеєзнавства
136. Класифікація музеїв
137. Експозиційно-виставкова складова музейних екскурсій
138. Природно-ресурсний потенціал екскурсійної діяльності в регіонах України
139. Методика розрахунків ємності територіальних ринків екскурсійних послуг
140. Шляхи активізації підприємницької діяльності у сфері екскурсійних послуг
141. Загальні положення законодавства щодо екскурсійної діяльності
142. Нормативно-правове забезпечення надання екскурсійних послуг
143. Ретроспективний аналіз нормативно-правового регулювання екскурсійної діяльності

Рекомендована література

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навч. пос. – К.: Альтерпрес, 2007. – 464 с.
2. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності. Навч. посібник. – К.: “Центр уч. л-ри”, 2013, - 178с.
3. Рутинський М. Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство : Навч. пос. – К.: Знання, 2008.- 428 с.
4. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності : Підручник. – К.: Грамота, 2006. –264с.
5. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів «Намісто Славутича»/ Г.П. Науменко, С.В. Грибанова, О.П. До-рошкотайн. — К., 1998.—401с.
6. Пилипчук О.Я., Братіна О.І., Колосовська Н.Д. Екскурсійна діяльність і популяризація науки в Миколаївському товаристві аматорів природи (1908-1911рр.). / З історії вітчизняного туризму. 36. наук, статей. К., 1997. — С. 45-49.
7. Федорченко В.К., Мініч І.М. Туристський словник-довідник. К.: Дніпро, 2000. — 155 с.
8. Федорченко В.К. та ін. Історія екскурсійної діяльності в Україні : Навч. пос. – К., Кондор. – 2004.- 166 с.
9. Шарлемань Микола Васильович «Природа и люди Киев-ской Руси» /Составитель В.Е.Борейко, комментарии В.Н. Грищенко. Вып. 13,1997. — 166с.
10. Чачайда І.М., Грибанова С.В. Екскурсознавство: Навч. посібник. – К.,2004. -240 с.

1. Соціально-економічна сутність маркетингу:
2. Маркетинг як економічний процес.
3. Основні поняття маркетингу та їхня сутність.
4. Абсолютна та дійсна потреба, попит, товар, споживча цінність, вартість, обмін, угода й ринок.
5. Принципи маркетингу: орієнтація на споживача, націленість на чітко виражений комерційний результат.
6. Специфіка маркетингу в індустрії гостинності.
7. Комплекс маркетингу (маркетинг-мікс), його основні елементи - «4Р»: продукт, ціна, збут, комунікації.
8. Система інструментів у маркетинговій діяльності готелів і ресторанів та їхня структура («7Р»: продукт, ціна, збут, комунікації, персонал, процес обслуговування, оточення (фізичне середовище)).
9. Процес управління маркетингом готелів і ресторанів.
10. Поняття середовища маркетингу, його елементи.
11. Контрольовані та неконтрольовані чинники.
12. Внутрішнє середовище маркетингу.
13. Аналіз факторів, що впливають на діяльність закладу та визначають його потенціал.
14. Менеджмент, виробництво, комплекс маркетингу, фінансово-економічний потенціал, персонал, корпоративна культура.
15. Елементи маркетингового мікросередовища: клієнти, конкуренти, постачальники, посередники, контактні аудиторії.
16. Фактори макросередовища: демографічні, економічні, природні, соціально-культурні, науково-технічні, політико-правові.
17. Особливості структуризації факторів зовнішнього середовища та їх впливу на діяльність турпідприємства.
18. Інформаційне забезпечення маркетингу туристичних підприємств.
19. Класифікація маркетингової інформації, характеристика її джерел (первинна, вторинна).
20. Принципи формування та використання інформації в системі управління маркетингом фірми.
21. Маркетингова інформаційна система (МІС): підсистеми внутрішньої інформації, зовнішньої інформації, підтримки маркетингових рішень і маркетингових досліджень.
22. Сутність, види (кабінетні та позакабінетні; пошукові, описові, аналітичні; кількісні і якісні).
23. Принципи маркетингових досліджень.
24. Методологічні основи маркетингових досліджень.
25. Процес маркетингових досліджень: розробка концепції дослідження; відбір джерел інформації; збір, аналіз та інтерпретація інформації; надання результатів дослідження.
26. Ринок як економічна основа маркетингу.
27. Ознаки класифікації ринків,.
28. Співвідношення попиту та пропозиції (ринок продавця і ринок покупця), 4. Оцінка кон'юнктури ринку.
29. Прогнозування кон'юнктури ринку .
30. Визначення ємності і частки ринку.
31. Конкуренція: поняття, визначення та категорії.
32. Види конкуренції на ринку туристичних послуг функціональна, видова, предметна.
33. Цінова та нецінова конкуренції.
34. Методи недобросовісної конкуренції.
35. Модель п'яти сил конкуренції, специфіка її прояви в індустрії гостинності.
36. Маркетингові дослідження конкурентного середовища.
37. Концепція виділення стратегічних груп конкурентів.
38. Класифікація конкурентів за типом стратегій, що застосовуються.
39. Поняття «покупець», «споживач», «клієнт».
40. Класифікація споживачів послуг індустрії гостинності: кінцеві споживачі та організаційно-споживачі.
41. Принципи формування правильного розуміння споживачів закладів туризму.

42. Моделювання поведінки споживачів індустрії гостинності.
43. Складові моделі поведінки споживачів:.
44. Фактори, що впливають на поведінку споживачів.
45. Мотиви поведінки, що приводять споживачів до придбання послуг закладів туристичних підприємств.
46. Моделювання процесу прийняття рішення про покупку (усвідомлення потреби, пошук інформації, оцінка інформації, прийняття рішення про покупку, покупка товару).
47. Визначення ступеня задоволеності/незадоволеності споживача.
48. Дослідження відношення споживачів до тур фірми.
49. Особливості поведінки організацій-споживачів.
50. Сегментація ринку як інструмент маркетингу: поняття, визначення, категорії.
51. Признаки сегментації ринку готельного і ресторанного господарства: географічні, соціально-демографічні, психографічні (типологія споживачів).
52. Етапи розвитку маркетингу відносно задоволення потреби ринку (масовий; товарно-диференційований; цільовий), їхня характеристика.
53. Види маркетингу (недиференційований, диференційований, концентрований маркетинг), особливості та фактори, що їх визначають.
54. Поняття категорії «готельний продукт» закладів індустрії гостинності.
55. Багаторівнева інтегральна модель готельного продукту.
56. Продуктова номенклатура закладу готельно- ресторанного господарства.
57. Концепція життєвого циклу продукту.
58. Характеристика етапів життєвого циклу.
59. Залежність змісту маркетингової діяльності від стадії життєвого циклу продукту.
60. Сутність поняття «новий продукт» у маркетингу готелів і ресторанів.
61. Процес розробки та впровадження на ринок нової продукції: генерація ідей, відбір ідей, розробка концепції нового продукту готельного та ресторанного господарства.
62. Розробка цільової маркетингової програми, безпосередня розробка продукту, пробний маркетинг, позиціонування готельного (ресторанного) продукту на ринку, масове виробництво та комерційна реалізація.
63. Ціна в комплексі маркетингу.
64. Етапи формування цінової політики.
65. Фактори, що визначають ефективність цінової політики індустрії гостинності.
66. Постановка цілей ціноутворення. максимізація поточного прибутку, забезпечення життєздатності,.
67. Вибір методу ціноутворення: затратний, з орієнтацією на попит, з орієнтацією на рівень конкуренції.
68. Цінові стратегії: конкурентні, диференційовані, асортиментні, психологічного ціноутворення, стимулюючі.
69. Поняття, цілі збутової політики та її місце в системі маркетингу готелів і ресторанів.
70. Особливості формування збутової політики закладів індустрії гостинності, фактори, що впливають на її ефективність.
71. Вибір каналів збуту, їх функції, характеристики.
72. Визначення та характеристика методів збуту: прямий.
73. Вибір посередників та організація взаємодії з ними. Управління каналами збуту.
74. Сутність маркетингової політики комунікацій та її роль у маркетинговій політиці готелів і ресторанів.
75. Комплекс маркетингових комунікацій.
76. Визначення цільових аудиторій та доети комунікацій.
77. Особливості та специфічні інструменти проведення маркетингової комунікаційної політики закладами готельно-ресторанного господарства.
78. Реклама в комплексі маркетингових комунікацій.
79. 6.Види реклами, класифікація та планування рекламних кампаній.
80. Вибір засобів розповсюдження реклами, оцінка ефективності рекламної діяльності.

81. Програма маркетингу.
82. Бюджет маркетингу.
83. Організація маркетингової діяльності у закладі готельно-ресторанного господарства.
84. Організаційні структури служби маркетингу.
85. Маркетинг взаємовідносин.
86. Внутрішній маркетинг.
87. Система контролю маркетингової діяльності закладів готельного і ресторанного господарства.

Рекомендована література

1. Ткаченко Л.В. Маркетинг послуг / Л.В. Ткаченко. - К. : Експрес, 2003. - 345 с. - 5
2. Гембл П. Маркетинг взаимоотношений с потребителями : учебник / П. Гембл, М. Струн,
3. Н. Вудкок. - М. : ФАИР-ПРЕСС, 2002. – 1
4. Голубков Е.П. Основы маркетинга : учебник / Е.П. Голубков. - М. : Финпресс, 2003.
5. Европейский гостиничный маркетинг : учеб. пособие : пер. с англ. - М. : Финансы и статистика, 2003 - 224 с. - 5
6. Ромат Е.В. Реклама : учеб. пособие / Е.В. Ромат. - К. : НРД Студцентр-Киев 2010. - 224 с. – 5
7. Скибінський Ю.С. Маркетинг : підручник / Ю.С. Скибінський. - Л. : Місіонер, 2000. - 640 с.
8. Ортинська В.В. Маркетингові дослідження : підручник. - Ч. 1 / В.В. Ортинська,
9. О.М. Мельникович. - К. : КНТЕУ, 2007. - 376 с.
10. Янкевич В.С. Маркетинг в гостиничной индустрии и туризме: российский и международный опыт : учебник / В.С. Янкевич, Н.Л. Безрукава. - М. : Финансы и статистика, 2005. - 1

Інформаційні ресурси

1. Маркетингове управління підприємством [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dk.ua/uk/clientservice/strategic_management/
2. Інтернет – портал <http://www.managment.com.ua>
3. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pidruchniki.ws
4. Інтернет- портал <http://tourlib.net>

Програмові вимоги з дисципліни «Менеджмент туризму »

1. Мета, завдання та предмет менеджменту.
2. Школи менеджменту.
3. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності.
4. Категорії управління та менеджменту, рівні управління та сфери менеджменту.
5. Предмет менеджменту. Об'єкт менеджменту туризму.
6. Завдання менеджменту туризму. Складові частини менеджменту.
7. Керуюча та керована підсистема менеджменту туризму.
8. Рівні управління менеджментом в туризмі.
9. Принципи менеджменту.
10. Закон спеціалізації управління .
11. Закон інтеграції управління туризмом.
12. Закон оптимального поєднання централізації і децентралізації діяльності туристичних підприємств.
13. Закон демократизації.
14. Закон економії часу керівництва.
15. Закон пропорційного розвитку систем менеджменту.
16. Закономірності менеджменту. Принципи теорії менеджменту.

17. Розвиток менеджменту як науки організації менеджменту в туризмі.
18. Зміст теорії менеджменту туризму.
19. Етапи розвитку менеджменту.
20. Сучасні підходи системи управління.
21. Загальна ефективність організації, її показники.
22. Стратегія розвитку підприємства.
23. Поняття організації та внутрішнє середовище.
24. Ціль, місія, зовнішнє середовище.
25. Завдання організації. Елементи організації. Види організації та характеристика їх.
26. Класифікація організації туризму. Ознаки організації та її механізми.
27. Призначення ознак організації туризму.
28. Класифікація функцій менеджменту.
29. Основні (загальні) та спеціальні функції менеджменту, їх взаємозв'язок.
30. Сутність і зміст функції планування й прогнозування.
31. Характеристика факторів, що впливають на процес планування.
32. Принципи планування. Рівні планування діяльності туристичних підприємств.
33. Функція організації як базисна функція менеджменту.
34. Зміст та напрями реалізації в туристичних фірмах
35. Координування як функція забезпечення ритмічної роботи закладу, умови її виконання.
36. Функція мотивації (стимулювання) її сутність.
37. Значення, порядок та напрями реалізації в туристичних підприємствах.
38. Характеристика теорій мотивації.
39. Функція контролю як форма зворотного зв'язку від підрозділів закладу до органів управління.
40. Види контролю на туристичних підприємствах.
41. Характеристика і класифікація спеціальних (конкретних) функцій менеджменту в туризмі
42. Сутність методів менеджменту, їх зміст і зв'язок з функціями управління.
43. Значення системи методів менеджменту в роботі туристичних фірм. Класифікація методів менеджменту, їх взаємозв'язок.
44. Економічні методи менеджменту, їх значення та напрями використання в туризмі.
45. Зміст економічних методів менеджменту, комерційний розрахунок, ціноутворення, прибуток, матеріальне стимулювання.
46. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи менеджменту.
47. Характеристика методів організаційного впливу
48. Значення людського фактору в управлінні підприємствами туристичної галузі.
- 49.** Цілі, задачі та форми використання соціально-психологічних методів менеджменту.
50. Сутність управлінських рішень, їх значення для ефективності роботи тур фірми.
51. Класифікація управлінських рішень.
52. Вимоги до управлінських рішень: наукова обгрунтованість, реальність, цільова спрямованість, кількісна та якісна визначеність.
53. Технологія підготовки та прийняття управлінських рішень.
54. Аналіз і класифікація проблем в діяльності підприємств туристичної галузі.
55. Етапи прийняття управлінських рішень.
56. Методи розробки варіантів управлінських рішень
57. Критерії вибору варіантів рішення.
58. Вимоги до прийняття отриманого рішення керівником підприємства.
59. Поняття та різновиди комплексних підприємств в туризмі.
60. Організаційно-функціональна структура туристичних підприємств різних типів і місткості.
61. Класифікація служб, підрозділів та посад на тур фірмі.
- 62.** Зміст управління основними службами тур підприємства.
63. Завдання управління підрозділами, що надають додаткові сервісні послуги.
64. Структура і завдання підрозділів виробничої інфраструктури туристичного комплексу.
65. Інженерно-технічна служба підприємства, її функції та принципи управління.

66. Роль персоналу в досягненні ефективності та підвищення конкурентоспроможності .
67. Фактори, що визначають підвищену увагу менеджменту до персоналу в індустрії гостинності.
68. Особливості та проблеми управління персоналом.
69. Визначення і класифікація персоналу в туристичній галузі.
70. Кількісні та якісні характеристики персоналу.
71. Організаційна поведінка як об'єкт управління та фактори, що визначають її якість на підприємствах туристичної галузі.
72. Зміст та завдання управління персоналом.
73. Кваліфікаційна структура персоналу закладів туристичного напрямку.
74. Професії й посади основних підрозділів тур підприємств.
75. Кваліфікаційні вимоги до професій і посад основних підрозділів.
76. Поняття керівництва.
77. Характеристика керівництва.
78. Риси керівника.
79. Відмінності керівника та лідера.
80. Влада . Джерела влади в організації.
81. Теорії лідерства та їх зміст. Класифікація стилів керівництва.
82. Криза. Види кризи. Прояви кризи. Причини кризи.
83. Антикризове управління.

Рекомендована література

1. Агамирова Е.В. Управление персоналом в туризме и гостинично-ресторанном бизнесе : практикум / Е.В. Агамирова. - М. : Дашков и К⁰, 2005. - 176 с.- 3
2. Байлик С.И. Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание : учеб. пособие [для студ. вузов] / С.И. Байлик. - К. : Альтерпресс, 2006. - 252 с. - 5
3. Богалдин-Малых В.В. Маркетинг и управление в сфере туризма и социально-культурного сервиса: туристические, гостинично-ресторанные и развлекательные комплексы : учеб.- метод. пособие / В.В. Богалдин-Малых ; РАО ; Москов. психолого-соц. ин-т. - М. : Изд- во МПСИ, 2004. - 559 с.-1
4. Волков Ю.Ф. Введение в гостиничный и туристический бизнес / Ю.Ф. Волков. - Ростов н/Д : Феникс, 2008. - 348 с.-4
5. Волков Ю.Ф. Технология гостиничного обслуживания / Ю.Ф. Волков. - Ростов н/Д : Феникс, 2003. - 384 с. - (Серия «Ученики, учебные пособия»),
6. Жукова М.А. Индустрия туризма. Менеджмент организаций / М.А. Жукова. - М. : Финансы и статистика, 2004.-1
7. Зайцева Н.А. Менеджмент в социально-культурном сервисе и туризме / Н.А. Зайцева. - М., 2003.-1
8. Медлик С., Инграм Х. Гостиничный бизнес: Учебник для вузов (пер. с англ. Павлова А.С.). - М., 2005.-239 с. - 3
9. Управління сучасним готельним комплексом : навч. посіб. / Г.Б. Мунін, А.О. Змішов, Г.О. Зіновєв та ін. ; за ред. С.І. Дрогунцова. - К. : Ліра-К, 2005. - 520 с.-28
10. Нечаюк Л.І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент : навч. посіб. / Л.І. Нечаюк, Н.О. Нечаюк. - К. : Центр навч. л-ри, 2006. - 189 с.-68
11. Мельниченко С.В. Менеджмент підприємств туристичної індустрії / С.В. Мельниченко, Н.І. Ведмідь. - К., 2005. - 205 с.- 4
12. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. : навч. посіб. - К. : Центр навч. л-ри, 2007. - 234 с.
13. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту : навч. посіб. - К. : Кондор, 2009. - 408 с.-14
14. Уокер Дж.Р. Управление гостеприимством. Вводный курс / Дж.Р. Уокер. - М. : ЮНИТИ- ДА-НА, 2006. - 880 с.
15. Чудновский АД. Управление индустрией туризма : учеб. пособие / АД. Чудновский. - М. : КНОРУС, 2007. - 448 с.-2

Інформаційні ресурси

5. Стратегічне управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dk.ua/uk/clientservice/strategic_management/
6. Інтернет – портал <http://www.managment.com.ua>
7. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pidruchniki.ws
8. Інтернет- портал <http://tourlib.net>

Програмові вимоги з дисципліни «Економіка підприємства»

1. Поняття та значення туристичного бізнесу.
2. Специфіка туристичного бізнесу.
3. Підприємницька діяльність – основа туристичного бізнесу.
4. Завдання туристичного підприємства щодо етапів розвитку та здійснення ідей бізнесу.
5. Обґрунтування і вибір підприємницької діяльності туристичного підприємства.
6. Підприємницька ідея. Способи організації бізнесу.
7. Вибір і формування мети. Варіанти визначення цілей.
8. Вибір господарської та ринкової ніші.
9. Вибір місцезнаходження підприємства.
10. Механізми та принципи державного регулювання туристичної діяльності.
11. Методи державного регулювання: прямі та непрямі.
12. Система державних органів управління туризмом в Україні та основні функції.
13. Виробнича база туристичного підприємства.
14. Прогнозування та планування діяльності.
15. Види планів у діяльності туристичних підприємств.
16. Бізнес-план: сутність логіка, структура, зміст.
17. Підходи та методи розробки бізнес-плану. Основні етапи підготовки, технологія розробки.
18. Контролінг і комунікативна політика в бізнес-плануванні.
19. Виробничий план.
20. Організаційний план.
21. Фінансовий план.
22. Основні та обігові фонди підприємства.
23. Фінансові ресурси туристичного підприємства.
24. Особливості інвестування в туризмі.
25. Шляхи залучення інвестицій в туристичну галузь України.
26. Трудові ресурси туристичних підприємств.
27. Структура та функції відділів, посадові обов'язки.
28. Оцінювання стану та ефективності використання трудових ресурсів
29. Продуктивність, мотивація та оплата праці.
30. Система КРІ (Key Performance Indicators/ Ключові показники ефективності).
31. Особливості оплати праці на туристичних підприємствах.
32. Принципи управління туристичним підприємством.
33. Особливості управління туристичним підприємством.
34. Виробничо-технічний потенціал турфірми.
35. Стратегія розвитку турфірми.
36. Ресурсне забезпечення.
37. Виробнича база підприємств сфери туризму.
38. Сутність і роль доходу підприємств туристичного бізнесу.
39. Економічний механізм формування й розподілу доходу.
40. Стратегія формування доходу підприємств.
41. Політика оптимізації доходу туристичних підприємств.
42. Сутність, роль і види грошових потоків.
43. Мета і принципи економічного управління рухом грошових коштів.

44. Методи оптимізації руху грошових коштів.
45. Планування руху грошових коштів туристичного підприємства.
46. Оцінювання ефективності формування та використання грошових коштів.
47. Оцінка ефективності функціонування туристичного підприємства.
48. Сутність, види та джерела отримання прибутку в туристичному бізнесі.
49. Показники прибутку та рентабельності туристичних підприємств.
50. Методика розрахунку чистого прибутку.
51. Визначення прибутку на базі прогнозної моделі розвитку туристичної фірми.
52. Основні заходи щодо підвищення прибутку підприємства.
53. Напрямки зниження витрат підприємства.
54. Стратегія економічного управління прибутком підприємства.
55. Економічне управління формуванням і розподілом прибутку підприємств.
56. Розробка бізнес-ідеї й пропозиції щодо підвищення прибутковості туристичної фірми.
57. Шляхи підвищення рентабельності підприємства
58. Поняття та принципи ціноутворення.
59. Методи ціноутворення.
60. Механізм ціноутворення в турсфері: свої специфіка та особливості.
61. Структура ціни на туристичний продукт. Характеристика її складових.
62. Ціноутворення і життєвий цикл туристичного продукту.
63. Основні підходи до диференціації цін на туристичні товари та послуги.
64. Функції туроператора і турагента, їх договірні взаємовідносини.
65. Варіанти угод між туроператором та готельним підприємством.
66. Варіанти угод між туроператором та авіакомпанією.
67. Варіанти угод між туроператором та залізничною компанією.
68. Страхові угоди в туризмі.
69. Туристична діяльність і оподаткування
70. Загальні принципи і види податків.
71. Спрощена система оподаткування, її особливості й актуальність застосування.
72. Особливості оподаткування в туризмі (база оподаткування).
73. Брендинг як один з основних механізмів просування туристичного продукту.
74. Алгоритм створення і просування бренду.

Рекомендована література

- Агафонова Л. Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : Навч. Посібник / Л. Г. Агафонова, О. Є. Агафонова. – К. : Знання України, 2002. – 356 с.
- Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства : навч. посіб. / Р. І. Балашова – К. : “Центр учбової літератури”, 2012. – 184с.
- Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
- Кабушкин М. И. Менеджмент туризма. – М. : Новое знание, 2004. – 408 с.
- Ладиженська Р. С. Економіка туризму : Навчальний посібник. – Харків : ХДАМГ, 2002. – 224 с.
- Лукичева Л. И. Менеджмент туризма : Основы менеджмента. – М. : Новое знание, 2002. – 290 с.
- Туристична діяльність. Нормативна база. / Роїна О. М. – К. : КНТ, 2005. – 448 с.
- Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії : навч. посіб. / Н. В. Чорненька – К. : Атіка, 2006. – 264 с.
- Чудновский А. Д. Менеджмент туризма / А. Д. Чудновский, М. А. Жукова. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 284 с.
- Экономика туризма : Учеб. пособие / З. М. Горбылева. – Минск : БГЗУ, 2004. – 476 с.

**Програмові вимоги з дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

1. Визначення анімації в туризмі та гостинності. Типологія анімації в туризмі: рекреаційна та туристична анімація.
2. Види анімації.
3. Функції туристичної анімації.
4. Особливості та складові менеджменту анімаційної діяльності.
5. Класифікація туристів. Особливості роботи з туристами різних категорій.
6. Форми роботи з різними віковими групами відпочивальників.
7. Класифікація туристів за ставленням до влаштування дозвілля.
8. Національні особливості туристів та їх врахування при складанні анімаційних програм.
9. Матеріальна база анімації: перший, другий, третій рівні.
10. Структура анімаційної команди готелів і туристичних комплексів.
11. Функціональні обов'язки фахівців анімаційної служби.
12. Підбір персоналу анімаційної служби та управління ним.
13. Фактори, що впливають на кількість та склад анімаційної служби.
14. Аналіз і контроль ефективності анімаційної діяльності.
15. Професійні вимоги до фахівців сфери туристичної анімації.
16. Загальні правила поведінки аніматора в готельному комплексі.
17. Типологія анімаційних програм.
18. Основні компоненти технологічного процесу створення і реалізації анімаційних програм.
19. Етапи розробки і проведення анімаційної програми.
20. Форми ігрової діяльності в туристичній анімації.
21. Поняття та специфіка спортивної анімації.
22. Види ігрових майданчиків та ігрових полів. Особливості розміщення площадок і їх покриття.
23. Аеробіка як складова спортивної анімації.
24. Найвідоміші фестивалі та екзотичні свята світу як об'єкт туристичної атракції.
25. Особливості анімаційних програм в тематичних парках.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Байлик С.І., Кравець О.М. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНАМГ, 2008. 197 с.
2. Власова Т.И., Шарухин А.П., Панов Н.И. Анимационный менеджмент в туризме : учеб. пособие для студ. высш. учебн. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2010. 320 с.
3. Гаранин Н.И., Булыгина И.И. Менеджмент туристской и гостиничной анимации. Москва : Советский спорт, 2004. 128 с.
4. Гарбера О.Є. Організація анімаційної діяльності в структурі комплексного туристичного обслуговування // *Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*. 2014. Т. 19, Вип. 3/2. С. 50–53.
5. Журавлева М.М. Анимация в рекреации и туристской деятельности : курс лекцій. Иркутск : ООО «Мегапринт», 2011. 135 с.
6. Килимистий С.М. Класифікація видів анімаційної діяльності в туризмі // *Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство*. 2015. Вип. 2. С. 77–83.
7. Пацюк В.С. Індустрія дозвілля як складова туристичної сфери // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Географія*. 2008. Вип. 55. С. 51–52.
8. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник. Київ : Кондор, 2005. 408 с.
9. Пядушкина И.И. Анимация в социально-культурном сервисе и туризме : учеб. пособие. Иркутск : Изд-во Иркут. гос. ун-та, 2011. 192 с.

10. Федотова Ю.В., Кравець О.М. Анімаційна діяльність: сутність, особливості та соціально-економічна ефективність // *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 530–534.